

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Instructie voor gebruik:

Dit is het formulier voor de beantwoording van de Beleidskompasvragen ten behoeve van internetconsultatie. Per 29 maart 2023 worden bij nieuwe internetconsultaties de antwoorden op de vragen van het Beleidskompas gepubliceerd. Let op dat dit formulier op enkele punten afwijkt van het reguliere Beleidskompasformulier, aangezien dit formulier terugblijkt op de stappen voorafgaand aan de consultatie.

Alle tekstvakken in het formulier dienen te worden ingevuld en vragen mogen niet worden verwijderd. Indien het voorstel een technische wijziging betreft of om een andere reden beleidsarm is, kan bij de vragen die niet van toepassing zijn worden volstaan met het invullen van "n.v.t."

Verwijder de cursief gedrukte tekst na beantwoording van de vragen.

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Besluit diploma's archiveren

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Via deze algemene maatregel van bestuur (AMvB) worden nadere regels gesteld over het diploma waar een (rijks)archivaris over moet beschikken om te kunnen worden aangewezen als rijksarchivaris voor het Rijk, of als archivaris van een gemeente, provincie of waterschap. Samen met de expliciete wettelijke eis dat de archivaris op grond van zijn professionele kwaliteiten wordt aangewezen, vormen deze regels de kwaliteitsborging die is vastgelegd in wet- en regelgeving voor de archivarisfunctie. De juridische grondslag voor deze algemene maatregel van bestuur is artikel 6.3, vijfde lid, van het wetsvoorstel van de Archiefwet 20..

De verantwoordelijke overheidsorganen die op basis van het wetsvoorstel voor de Archiefwet 20.. verplicht zijn om een archivaris aan te wijzen, zijn belanghebbend bij dit vraagstuk. Het gaat hierbij concreet om:

- de minister van OCW (voor de aanwijzing van de rijksarchivaris en de hoofdinspecteur¹ bij het Rijk),
- gedeputeerde staten (voor de aanwijzing van een archivaris bij een provincie),
- de colleges van burgemeester en wethouders (voor de aanwijzing van een archivaris bij een gemeente), en
- de dagelijkse besturen van de waterschappen (voor de aanwijzing van een archivaris bij een waterschap).

Indirect belanghebbenden zijn (rijks)archivarissen, de beroepsgroep en onderwijsinstellingen en cursusaanbieders voor hoger en wetenschappelijk onderwijs.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Binnen het overheidsbrede informatiehuishoudingsdomein is een brede kring aan professionals die beschikt over kennis en ervaring met het vraagstuk. Dit zijn bijvoorbeeld archivarissen, informatiebeheerders, recordmanagers, gegevensmanagers en ICT'ers. Zij zijn bijvoorbeeld werkzaam bij archiefdiensten, of bij archiefvormende overheidsorganen. Ook onderwijsinstellingen voor hoger en wetenschappelijk onderwijs, het Nationaal Archief, de Koninklijke Vereniging Archiefsector Nederland (KVAN) als belangenbehartiger van de sector, de beroepsgroep van archivarissen in den brede en de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed beschikken over relevante kennis over de professionele kwaliteiten (waaronder diploma's) die relevant zijn voor de aanstelling van een archivaris.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

De invulling van het Besluit diploma's archivarissen is van start gegaan na de plenaire behandeling van de Archiefwet 20.. in de Tweede Kamer, in februari 2025. De hoofdlijnen van deze AMvB zijn voorafgaand aan deze internetconsultatie besproken met vertegenwoordigers van de koepelorganisaties van de decentrale overheden (VNG, IPO, UvW), de onderwijsinstellingen die nu door de minister aangewezen opleidingen archivarij hebben, de KVAN, het Nationaal Archief, het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding en de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed. Daarnaast zijn de hoofdlijnen van de AMvB besproken met een doorsnede van aangewezen archivarissen en informatieprofessionals uit verschillende delen van Nederland.

¹ Door artikel 10.1, tweede lid, van de Archiefwet 20.. geldt de diploma-eis ook voor de hoofdinspecteur. In het vervolg wordt kortheidshalve alleen over archivarissen gesproken.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

De werkzaamheden van een archivaris in dienst bij een overheidsorgaan vereisen kennis en kunde. Het wetsvoorstel voor de Archiefwet 20.. bevat de expliciete wettelijke eis dat de archivaris op grond van zijn professionele kwaliteiten wordt aangewezen. In het wetsvoorstel Archiefwet 20.. zoals dat bij de Tweede Kamer werd ingediend, werden decentrale overheden verplicht om een archivaris aan te stellen, maar zou de bestaande diploma-eis komen te vervallen om het potentieel aan opleidingen en mensen voor de functie van archivaris te verbreden. Vanuit een deel van de archiefsector en vanuit de Tweede Kamer was er kritiek op deze keuze vanuit het oogpunt van kwaliteitsborging.

Bij de stemmingen over het wetsvoorstel voor de nieuwe Archiefwet 20.. in de Tweede Kamer werd het amendement Mohandis c.s.² dan ook met algemene stemmen aangenomen. Dit amendement handhaaft een diploma-eis voor een archivaris bij een verantwoordelijk overheidsorgaan, met een delegatiegrondslag op basis waarvan bij algemene maatregel van bestuur nadere regels worden gesteld over het diploma waar een (rijks)archivaris die is aangewezen door een overheidsorgaan, over moet beschikken.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De omstandigheden rond het vak en de opleidingen die relevant zijn voor het vak van de archivaris zijn sterk veranderd door digitalisering en technologische ontwikkelingen. De archivaris is een deskundig informatiemanager die interdisciplinair werkt in een veranderende ICT-omgeving. Met de diploma-eis moet worden geborgd dat de personen die als archivaris worden aangewezen over een passende opleiding beschikken, en tegelijkertijd voldoende ruimte moet worden geboden voor een brede(re) kring aan professionals.

c) Wat is de omvang van het probleem?

De aanleiding voor deze AMvB kwam met name voort uit de ervaren noodzaak om de kwaliteit van de archivarisfunctie met extra waarborgen te omkleden. Verschillende partijen binnen de sector hebben gewezen op het belang van archivarissen voor een overheidsorgaan en op het belang van kennis en kunde dat het werk van een archivaris vraagt, waaronder de (KVAN). Ook afzonderlijke leden van de beroepsgroep spreken zich uit over het belang van kennis en kunde en de manieren waarop dat ontwikkeld en geborgd moet worden.

Zonder dat exacte cijfers bekend zijn, is te stellen dat niet alle decentrale overheden een archivaris aangewezen hebben. Op dit moment bestaat er op basis van de Archiefwet 1995 al een diploma-eis voor archivarissen. Deze AMvB handhaaft en verruimt de diploma-eis. De invulling van deze AMvB is relevant tijdens het wervingsproces van een archivaris door overheidsorganen.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

² Kamerstukken II 2023/24, 35968, nr. 32

Op grond van de Archiefwet 1995 moet elke archivaris in het bezit zijn van een diploma archivistiek. De opleidingen die leiden tot een diploma in de archivistiek worden verder uitgewerkt in artikel 15 van het Archiefbesluit 1995 (het wo-diploma Archivistiek A of het hbo-diploma Archivistiek B), en de opleidingen worden op grond van het Archiefbesluit apart aangewezen door de minister van OCW.

In het wetsvoorstel voor de Archiefwet 20.., zoals dat bij de Tweede Kamer werd ingediend, werd voorgesteld om de diploma-eis en de aanwijzing van opleidingen te laten vervallen ten gunste van het verruimen van de opleidingsmogelijkheden, in combinatie met de verplichte aanstelling van een archivaris. Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel voor de nieuwe Archiefwet 20.. heeft de Tweede Kamer het amendement aangenomen om de diploma-eis in aangepaste vorm ook in het wetsvoorstel Archiefwet 20.. op te nemen.

Deze AMvB is onderdeel van een breder pakket aan maatregelen in het kader van de implementatie van de Archiefwet 20... In het regeerprogramma van het kabinet-Schoof is opgenomen dat er *“structureel geïnvesteerd [wordt] in scholing, onderwijsaanbod en toezicht van archief- en informatieprofessionals”*.³ De regering vindt het belangrijk om de verdere professionalisering van de archivaris te stimuleren. Enerzijds gebeurt dat door samen met de sector en de branche- en beroepsvereniging helder te maken over welke kennis en competenties een archivaris moet beschikken. Anderzijds door het stimuleren van voldoende passend onderwijs- en ontwikkelingsaanbod om deze kennis en competenties ook te verwerven en te behouden.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Als de overheid geen nadere regels uitwerkt over diploma's van archivarissen in dienst bij de overheid doet de regering geen gestand aan het met algemene stemmen aangenomen amendement. Daarbij wordt de diploma-eis uit de Archiefwet 20.. in dat geval zinledig, omdat aan het vereiste dat een archivaris over een diploma moet beschikken, de facto geen enkele invulling wordt gegeven.

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

³ Kamerstukken II 2023/24, 36471, nr. 96, p. 89.

Deze AMvB geeft uitwerking aan artikel 6.3, vijfde lid, uit het wetsvoorstel voor de nieuwe Archiefwet 20.., en is daarmee onderdeel van de modernisering van de archiefwet- en regelgeving in Nederland.

De modernisering van de Archiefwet draagt bij aan een goed bestuur, een sterke democratische rechtsstaat, toekomstbestendig digitaliseren, een transparante overheid en aan voorspelbaarheid richting medeoverheden.

Deze AMvB draagt bij aan deze beleidsdoelstellingen door te voorzien in nadere regels over diploma's van archivariissen, zodat verantwoordelijke overheidsorganen, archivariissen en onderwijsinstellingen duidelijkheid hebben over de categorieën diploma's die geschikt zijn voor de aanwijzing van een archivaris.

Met de diploma-eis moet worden geborgd dat de personen die als archivaris worden aangewezen over een passende opleiding beschikken, en tegelijkertijd voldoende ruimte moet worden geboden voor een brede(re) kring aan professionals.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

De archiefwetgeving in Nederland, waarvan deze AMvB een onderdeel is, draagt gezien haar beleidsdoelstellingen bij aan SDG 16 (Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit) en in het bijzonder aan SDG 16.6 (Doeltreffende, verantwoordelijke en transparante instellingen ontwikkelen op alle niveaus).

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

n.v.t.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

n.v.t.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

n.v.t.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Deze AMvB werkt nadere regels uit over de diploma's die geschikt zijn om als (rijks)archivaris aangewezen te kunnen worden. Het verwachte gevolg van de uitbreiding van het aantal geschikte diploma's is de aanstelling van archivariissen met een passend diploma anders dan archivistiek A of B. Een neveneffect is de uitbreiding van het aantal opleidingen in Nederland dat leidt tot een diploma waarbij de gediplomeerde als archivaris aangewezen kan worden.

Gevolgen voor overheidsorganen

De verwachting is dat door het verbreden van de kring aan diploma's het aantal geschikte kandidaten voor de functie van archivaris toeneemt, en dat het dus ook eenvoudiger wordt om een archivaris te werven en aan te wijzen. Vanwege de verplichte aanstelling van een archivaris bij provincies, gemeenten en waterschappen kan verwacht worden dat de vraag naar archivariissen toeneemt omdat de functie op dit moment regelmatig vervuld wordt door de secretaris. Het verruimen van het aantal mogelijk geschikte kandidaten voor deze functie op basis van hun diploma kan de decentrale overheden helpen om aan deze verplichting te voldoen.

Gevolgen voor toekomstige (rijks)archivariissen

Ook voor toekomstige (rijks)archivariissen wordt het aantal geschikte vooropleidingen sterk verruimd door de introductie van de tweede categorie diploma's. Waar onder de Archiefwet 1995 alleen personen met het diploma archivistiek A en B als archivaris konden worden aangewezen, worden nu ook andere diploma's als geschikt aangemerkt. Professionals met een of meerdere van deze diploma's kunnen zich nu ook als (rijks)archivaris laten aanwijzen, zonder eerst het diploma archivistiek A of B te behalen.

Gevolgen voor onderwijsinstellingen

Voor onderwijsinstellingen zijn er geen directe gevolgen. De systematiek voor aanwijzing tot archivistiek A of B wordt ongewijzigd gehandhaafd. Indirect gaan meer opleidingen fungeren als geschikte vooropleiding voor de aan te wijzen archivaris. Dit verbreedt het beroepenveld waarin hun gediplomeerden kunnen uitstromen.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Naast de Internetconsultatie zijn de volgende toetsen en adviezen voorzien:

- Uitvoerbaarheidstoets voor gemeenten
- Uitvoerbaarheidstoets voor provincies en waterschappen
- Handhaafbaarheidstoets door de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed
- Advies Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding
- Advies Adviescollege Toetsing en Regeldruk (indien ATR deze AMvB daarvoor selecteert).

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Voorstel voor de uitwerking van deze AMvB is het handhaven van een traditionele diploma-eis (Archivistiek A en B) voor een archivaris aangevuld met verbreding naar diploma's van andere hbo- of wo- opleidingen (die naar het oordeel van het verantwoordelijk overheidsorgaan in voldoende mate betrekking hebben op de kennis en kunde die voor de uitvoering van de functie van archivaris benodigd is) in combinatie met de verplichte aanstelling van een archivaris op wetsniveau.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief doenvermogen, regeldruk en handhaving;
- brede maatschappelijke impact?

Het voorstel draagt bij aan het realiseren van de doelstelling door de combinatie van waarborgen op het niveau van wet- en regelgeving. Deze AMvB is onderdeel van een breder pakket aan maatregelen om verdere professionalisering van de archivaris te ondersteunen. De inzet van dit voorstel sluit aan bij de beoogde effecten van dit beleid.

De VNG is voornemens een uitvoerbaarheidstoets te (laten) uitvoeren voor gemeenten. Ook het IPO en de UvW laten een gezamenlijke uitvoerbaarheidstoets uitvoeren voor provincies en waterschappen. ATR wordt gevraagd of zij advies willen uitbrengen over deze AMvB. Handhaafbaarheid zal worden getoetst door de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, en is ook onderdeel van de uitvoeringstoets voor provincies in verband met interbestuurlijk toezicht.

De uitwerking van nadere regels over diploma's in deze AMvB dient een brede maatschappelijke impact in die zin dat archivarissen een cruciale rol spelen in het beheren van overheidsinformatie. Samen met de expliciete wettelijke eis dat de archivaris op grond van zijn professionele kwaliteiten wordt aangewezen, vormen deze regels de kwaliteitsborging die is vastgelegd in wet- en regelgeving voor deze functie.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Deze AMvB maakt onderdeel uit van de bredere modernisering van Archiefwet- en regelgeving. Deze AMvB treedt tegelijk in werking met de Archiefwet 20.. en de daarbij behorende Archiefregeling en Archiefbesluit. Inwerkingtreding van deze AMvB is afhankelijk van het tempo van het pakket aan wet- en regelgeving als geheel.

De reacties uit de Internetconsultatie en adviezen/toetsen kunnen aanleiding geven tot bijstelling van de AMvB. Dit geldt ook voor mogelijke inbreng van de Tweede Kamer via de voorhangprocedure.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Deze AMvB geeft nadere regels bij artikel 6.3, vijfde lid, van de Archiefwet 20... Zoals in dat wetsvoorstel aangegeven, zal de nieuwe Archiefwet na vijf en na vijftien jaar worden geëvalueerd. Tijdens het debat in de Tweede Kamer over het wetsvoorstel voor de Archiefwet 20.. heeft de minister daarnaast een lichte tussentijdse beoordeling van de wet toegezegd tweeënhalf jaar na inwerkingtreding. Deze AMvB maakt van beide evaluaties onderdeel uit.